

prima instanță: S. Dimitriu
(Judecătoria Botanica, mun. Chișinău)
instanța de apel: N. Vascan, A. Panov, E. Fistican
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr.2ra-416/18

Î N C H E I E R E

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Oleg Sternioală

Judecătorii :

Mariana Pitic, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Valeriu Cojuhari,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Cojuhari, Ala Cojuhari, Liudmila Coptu și Raisa Ghedzul împotriva lui Valeriu Cojuhari, Oleg Ghedzul, Ivan Josan, Gheorghe Josan, Evghenii Josan și Direcției administrare fiscală Botanica, intervenientul accesoriu notarul Angela Jeleznii cu privire la constatarea nulității contractului de donație, constatarea faptului acceptării succesiunii de către Sergiu Cojuhari, asupra 4/10 cote-părți din bunurile imobile, determinarea cotei-părți din patrimoniul succesoral, recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune asupra bunurilor succesoriale și anume asupra 2/10 cote-părți din bunurile imobile,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Valeriu Cojuhari și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 22 martie 2011, Sergiu Cojuhari, Ala Cojuhari, Liudmila Coptu și Raisa Ghedzul au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Cojuhari, Oleg Ghedzul, Ivan Josan, Gheorghe Josan, Evghenii Josan și DAF Botanica, intervenient accesoriu notarul Angela Jeleznii cu privire la prelungirea termenului acceptării succesiunii.

Ulterior, la 13 iunie 2011, reclamantii au depus o cerere de modificare și completare a pretențiilor, astfel solicitând constatarea nulității parțiale a contractului de donație, constatarea faptului acceptării succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate.

La 30 noiembrie 2015, a fost depusă o altă cerere de modificare a cererii de chemare în judecată, prin care reclamantii au solicitat constatarea nulității contractului de donație nr. 550 din 26 februarie 2008, înregistrat la OCT Chișinău

la 27 februarie 2008 prin care Antonina Cojuhari a donat lui Valeriu Cojuhari bunurile imobile din str-la Albița 12 cu nr. cadastrale: xxxxx; constatarea faptului acceptării succesiunii de către Cojuhari Sergiu asupra 4/10 cote-părți din bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxxx, care i-au aparținut cu drept de proprietate Antoninei Cojuhari, decedată la 07.12.2009; determinarea cotei părți din patrimoniul succesoral, cu aprecierea a 2/10 cote-părți din bunurile imobile din str-la Albița 12 cu nr. cadastrale xxxxx după Cojuhari Sergiu; recunoașterea după Cojuhari Sergiu a dreptului de proprietate prin succesiune asupra bunurilor succesoriale și anume asupra 2/10 cote-părți din bunurile imobile din str-la Albița 12 cu nr. cadastrale xxxxx; recunoașterea dreptului de proprietate privată după Liudmila Coptu asupra încăperilor nr. 6 cu S= 9,3 m.p. și nr.9 cu S=22 m.p. din construcția cu nr. 07 de pe planul construcțiilor existente pe lotul de pământ cu număr cadastral xxxxx din str-la Albița 12; recunoașterea dreptului de proprietate personală după Raisa Ghedzul asupra încăperilor cu nr. 10 cu S=32 m.p. și nr. 18 cu S=14,2 m.p. din construcția cu nr. 07 de pe planul construcțiilor existente pe lotul de pământ cu număr cadastral xxxxx din str-la Albița 12; încasarea taxei de stat și a altor cheltuieli de judecare a pricinii din contul pîrîtului Cojuhari Valeriu, deoarece nu a dorit soluționarea litigiului pe cale amiabilă.

În motivarea acțiunii înaintate (modificate și concretizate pe parcurs), reclamantii au indicat că Sergiu Cojuhari, Liudmila Coptu, Raisa Ghedzul și Valeriu Cojuhari sînt frați, iar Antonina Cojuhari a fost mama lor, care a decedat la 07 decembrie 2009.

La 26 februarie 2008, notarul Angela Jeleznîi a autentificat contractul de donație nr. 550, prin care Antonina Cojuhari i-ar fi donat lui Valeriu Cojuhari 4/10 cote-părți din bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxxx.

Acest contract a fost autentificat cu încălcarea normelor imperative și este pasibil de nulitate absolută din următoarele motive.

În anul 2000 Antonina Cojuhari fusese diagnosticată cu xxxxx. Deși în fiecare an, de cîteva ori mergea la medicul oculist, urma tratament, fiind supusă intervențiilor chirurgicale, boala se agravase și-i afectase ambii ochi, în ultimii ani de viață cu un ochi nu vedea deloc, iar cu altul vedea foarte slab, în jur de 10 %.

Din această cauză, se afla mai mult acasă, iar când urma să se deplaseze, neapărat era însoțită de cineva din membrii familiei.

În încăperea în care se afla, mobilierul era aranjat în așa fel încît să nu o incomodeze, atunci cînd Antonina Cojuhari dorea să se miște un pic, precum și să nu fie pusă în pericol.

Din cauza sănătății precare, a văzului foarte slab, pensia i se aducea acasă, iar semnătura pe dispoziția de plată o aplica cineva din membrii familiei.

Cînd era vizitată de rude, cunoștințe, nu le deslușea figurile, dar îi recunoștea după voce.

Dat fiind severitatea bolii de care suferea Antonina Cojuhari, la 18 septembrie 2008, la întocmirea testamentului, nu a fost posibilă semnarea acestuia de către Antonina Cojuhari, acesta fiind semnat de către martori.

Astfel, reclamantii consideră că la data de 26 februarie 2008, Antonina Cojuhari era în imposibilitate să citească contractul de donație nr. 550, după cum este menționat în girul de autentificare a acestuia.

Prin prisma circumstanțelor relatate reclamanții consideră că contractul de donație nr.550 din 26 februarie 2008 a fost autentificat cu încălcarea normelor imperative fiind pasibil de nulitate absolută, or, în contract s-a menționat că Cojuhari Antonina a citit singură contractul, apoi l-a semnat, însă la data de 26 februarie 2008, ea nu era în stare să citească un contract cu un text de un asemenea volum și cu așa caractere mici. Chiar și după semnătura aplicată, este evident că a fost aplicat la întâmplare.

Au indicat reclamanții că Sergiu Cojuhari, Liudmila Coptu, Raisa Ghedzul și Valeriu Cojuhari s-au născut, au crescut împreună cu părinții Cojuhari Antonina și Cojuhari Grigore în casa părintească: lit. A (formată din încăperile cu nr. 1 cu S=15,5 m.p.; nr. 2 - S=16,8 m.p.), lit.A2 (formată din încăperile nr.5 cu suprafața de 8,7 m.p.; nr. 6 cu suprafața de 10,7 m.p.; nr.7 cu suprafața de 2,9 m.p. nr.8 cu suprafața de 2 m.p.), lit.a (formată din încăperile nr. 10-11 cu S=10,6 m.p), lit.a2 (formată din încăperea nr. 12 cu suprafața de 9,1 m.p); construcția accesorie nr.07 (formată din încăperile nr.8 cu S= 10,7 m.p; nr. 7cu S = 30,9 m.p.); amplasate pe terenul pentru construcții din str-la Albița 12, nr. cadastral xxxxx-cu S=0,104 ha.

Cînd au început a-și întemeia familiile lor, părinții prin înțelegerea comună a tuturor, au determinat modul de folosință a încăperilor.

Astfel, lui Sergiu Cojuhari i-au dat în folosință încăperea nr.1 cu S= 15,5 m.p. din lit.A; lit.a2, formată din încăperea nr.12 cu S=9,1 m.p.; lit.a formată din încăperile nr.10-11 cu suprafața de 10,6 m.p., acordîndu-i posibilitatea și permisiunea de a-și construi în jurul acestor încăperi altele pentru a-și îmbunătăți condițiile locative.

Lui Valeriu Cojuhari i-au dat în folosință încăperea nr.2 cu S= 16,8 m.p., din lit. A, lit.A2 (formată din încăperile nr.5 cu suprafața de 8,7 m.p.; nr. 6 cu suprafața de 10,7m.p.; nr.7 cu suprafața de 2,9 m.p, nr.8 cu suprafața de 2 m.p), la fel, acordîndu-i posibilitatea și permisiunea de a-și construi alte încăperi pentru îmbunătățirea condițiilor locative ale familiei lui.

Sergiu Cojuhari a folosit și a întreținut încăperile indicate mai sus, atît în timpul vieții Antoninei Cojuhari, cât și după decesul ei.

Drept confirmare servesc contractele de furnizare a energiei electrice pe numele lui Sergiu Cojuhari și contractul de furnizare a gazelor naturale.

Faptul acceptării de către Sergiu Cojuhari, dar și folosirea acestor încăperi încă în perioada cînd părinții erau în viață conform repartizării de atunci, se demonstrează și prin bonurile de plată a tuturor serviciilor comunale, cum ar fi energia electrică, și telefonul. În afară de aceasta, locuiește, îngrijește și folosește aceste încăperi ca un tot întreg și în prezent.

Suprafața totală a bunurilor imobile ce au aparținut lui Antonina Cojuhari, a constituit 4/10 cote-părți.

Având în vedere faptul că bunul imobil ce a aparținut cu drept de proprietate Antoninei Cujuhari a fost acceptat în mărime egală de către Sergiu Cojuhari și Valeriu Cojuhari, reclamanții au solicitat determinarea cotelor-părți în masa succesorală și atribuirea lui Sergiu Cojuhari 2/10 cote-părți din bunurile imobile din str-la Albița 12 cu nr. cadastrale: xxxxx.

La fel, Sergiu Cojuhari, în virtutea calității sale de moștenitor legal și al acceptării moștenirii de fapt, a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate prin

succesiune după Cojuhari Sergiu în privința a 2/10 cote-părți din bunurile imobile din str-la Albița,12 cu nr. cadastrale: xxxxx.

A mai indicat și faptul că Antonina Cojuhari în timpul vieții a construit o anexă (neautorizată), care pe planul lotului este identificată cu numărul 07 și este formată din încăperile nr.7 cu suprafața de 30.9 m.p și nr.8 cu suprafața de 10, 7 m.p.

După ce s-a căsătorit, Liudmila Coptu împreună cu soțul ei Negară Vasilii (decedat la 19.08.2006) a construit în jurul acestei anexe două încăperi pentru a fi folosite de familie.

Acestea sunt încăperile cu nr. 6 cu suprafața de 9,3 m.p., și nr.9 cu suprafața de 22 m.p. asupra cărora a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate personală.

La fel, părinții i-au permis lui Raisa Ghedzul să construiască pentru sine și familia ei încăperile cu nr. 10 cu S=32 m.p. și nr.18 cu S=14,2 m.p. din construcția cu nr.07 de pe planul construcțiilor existente pe lotul de pământ cu număr cadastral xxxxx din str-la Albița 12.

Aceste încăperi au fost construite din resurse materiale și financiare personale pentru îmbunătățirea condițiilor locative ale familiei ei împreună cu soțul Vladimir Ghedzul, care a decedat la 12 august 2006.

Prin hotărîrea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Cojuhari, Ala Cojuhari, Liudmila Coptu și Raisa Ghedzul a fost admisă parțial, a fost constatată nulitatea absolută a contractului de donație nr. 550 din 26.02.2008, autentificat de notarul privat Angela Jeleznîi, înregistrat la OCT Chișinău la 27 februarie 2008, încheiat între Antonina Cojuhari și Valeriu Cojuhari în privința cotei-părți din bunurile imobile din str-la Albița 12 cu nr. cadastrale: xxxxx; a fost constatat faptul acceptării succesiunii de către Sergiu Cojuhari, născut la 09.02.1968, asupra masei succesoriale rămase după decesul mamei sale Cojuhari Antonina, decedată la 07 decembrie 2009 și anume, asupra masei succesoriale ce se constituie din 4/10 cote-părți ideale din bunurile imobile, situate în mun. Chișinău, din str-la Albița 12, xxxxx. A fost determinat lui Sergiu Cojuhari - 2/10 cote-părți ideale din bunurile imobile, situate în mun. Chișinău, din str. Albița 12, cu nr. cadastrale xxxxx. A fost recunoscut dreptul de proprietate prin succesiune al lui Sergiu Cojuhari, asupra a 2/10 cotă-parte ideală din bunurile imobile, situate în mun. Chișinău, din str. Albița 12, cu nr. cadastrale: xxxxx, cota parte de 2/10 din bunurile indicate, care constituie parte succesorală fiind cotă nerevendicată, fiind posibilă dobândirii de succesori în modul prevăzut de lege. A fost încasat din contul lui Valeriu Cojuhari în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 10 741, 60 lei.

Prin încheierea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016, procesul civil în partea cerințelor înaintate de coreclamantele Liudmila Coptu și Raisa Ghedzul cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra construcțiilor neautorizate a fost încetat, cu mențiunea faptului că cerințele date sunt de competența administrației publice locale și nu a instanțelor de judecată.

Împotriva hotărîrii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016, la data de 22 ianuarie 2016, Valeriu Cojuhari a declarat apel, solicitînd

casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2017 a fost respins apelul declarat de către Valeriu Cojuhari și a fost menținută hotărîrea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016.

La 13 septembrie 2017, Valeriu Cojuhari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a indicat că instanța de fond și instanța de apel la judecarea pricinii și pronunțarea hotărîrilor au încălcat și au aplicat eronat normele de drept material. Astfel greșit au constatat nulitatea absolută a contractului de donație nr. 550 din 26 februarie 2008, încheiat între Valeriu Cojuhari și Antonina Cojuhari asupra cotei-părți din bunurile imobile din str-la Albița, 12, concluzionînd despre incapacitatea testatorului.

Consideră că Antonina Cojuhari la semnarea contractului de donație a acționat cu discernămint, dîndu-și bine seama de consecințele actului semnat, iar simpla încălcare a contractului de donație nu poate aduce la nulitatea absolută a acestuia, or, în cazul dat, prin hotărîrile instanțelor judecătorești a fost încălcată voința celui ce a donat și a semnat contractul.

La 19 februarie 2018, avocatul Liliana Bînzari, în interesele lui Sergiu Cojuhari, a depus referință, prin care a solicitat ca recursul declarat de Valeriu Cojuhari să fie declarat inadmisibil.

În conformitate cu art.434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei redactate. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform scrisorii de însoțire a Curții de Apel Chișinău decizia instanței de apel din 31 martie 2017 a fost expediată părților, inclusiv recurentului la 04 iulie 2017, iar la 13 septembrie 2017 Valeriu Cojuhari a declarat recurs.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ consideră că recursul este declarat în termen, or actele pricinii nu denotă cu certitudine data recepționării deciziei instanței de apel de către recurent.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Valeriu Cojuhari nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ constată că, argumentele recurentului se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recursul declarat de către Valeriu Cojuhari, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Argumentele invocate în recurs precum că, decizia instanței de apel este emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material, nu pot fi reținute, deoarece în speță, instanța de apel a stabilit just circumstanțele pricinii, precum și a aplicat elocvent normele juridice, ce guvernează raportul juridic litigios.

În consecință, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza *Asito vs Republica Moldova*, 10 iulie 2010, *Meyer vs Germania*, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Valeriu Cojuhari ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Valeriu Cojuhari se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru